

Ermənistanın Azərbaycan ərazilərinə təcavüzü, bu başabələ qonşunun zaman-zaman xalqımıza qarşı törətdiyi soyqırımı və deportasiyanın qanlı nəticələrindən danışanda, istər-istəməz, bəşəriyyətin nifrətlə rədd etdiyi “faşizm” ifadəsi yada düşür. Elə isə “insanlığ əleyhinə mənəvi-siyasi taun” sayılmış bu əməlin qaynalarını və mahiyyətini yada salaq.

İtalyan dilindən tərcümədə “dəstə”, “birlik” mənasını verən faşizm Birinci Dünya müharibəsindən sonra ölkədə yaranmış siyasi cərəyandır. 1922-ci ildə Mussolininin faşist partiyası hakimiyyətə gələndən sonra bu hərəkət keyli genişlənmiş, bir sıra xarici ölkələrə yayılmışdır. Faşizm 1933-cü ildə Hitlerin hakimiyyətə gəlişi ilə çevrəsini daha da genişləndirmişdir.

Faşizm ideologiyasına görə, millətlər aşağı və ali kateqoriyalara bölünür. Özü də bu cəmiyyətdə ali millətlərin digərləri üzərində ağılıq etməsi nəzərdə tutulur. Faşist ideoloqları öz qarşılıqlarına ağılagəlməz böyük vəzifələr qoymuşlar. Məsələn, Mussolininin Aralıq dənizi imperiyası, Hitlerin minillik “Böyük reyx” yaratmaq arzusu axırda onların fəlakətli məğlubiyyəti ilə nəticələnmişdir. İkinci Dünya müharibəsində faşizm məğlubiyyətə düşər olsa da, sonralar yenə də dirçəldilmişdir. Bu dirçəlmə neofaşizm (yeni faşizm) adını almışdır.

Bu gün neofaşizm çox təhlükəlidir. Bu da onunla bağlıdır ki, bir sıra ölkələrdə siyasi qüvvəyə çevrilməkdədir. Bədnam qonşumuz da Mussolini və Hitler kimi qarşısına “Böyük Ermənistan” yaratmağı baş məqsəd qoymuşlar. Xəyallarında “Böyük Ermənistan”ı reallaşdırmaq üçün dəridən-qabıqdan çıxan ermənilər bütün dünyaya sübut etmək istəyirlər ki, onların tarixi çox qədimdir. Hətta Ermənistanın sabiq prezidenti Serj Sarkisyan sərsəmləklə, guya ermənilərin səkkiz min illik dövlətçilik tarixi olduğunu qeyd edirdi. Bu qədər yalan, bu qədər həyasızlıq yalnız erməni millətinə xasdır.

“Qışqıra-qışqıra danışmaq bu xalqın xəstəliyidir. Başqa millətləri də özlərinin xeyrinə qışqırmağa,

neofaşizmin qəhrəmanlaşdırılması ilə bağlı müvafiq qətnaməsinə zidd olduğunu göstərmişdir. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi də o zaman etirazını bildirmişdir. Bütün bunlara baxmayaraq, ermənilər böyük qardaşının iradlarını qulaqardına vuraraq, bir az da irəli gedərək Rusiyanın Vladimir şəhərinə Njde adının verilməsini

Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanısa da, təəssüf ki, ikili standartlar hələ də erməniləri işğalçı kimi tanımır, onlara “dur” deyən yoxdur. “Artsax” erməni torpağıdır, biz ordan getməyəcəyik” – deyən erməni rəhbərlərin ağzından vuran tapılıdır. Cəzasızlıq ermənilərin əl-qolunu açıb. Bədnam qonşumuz ötən ilin

qadınlara, uşaqlara, əlillərə belə rəhm etmədən amansızcasına, qəddarlıqla divan tuturdular”;

– **Z.Korkodyan**: “1918–1920-ci illərdə daşnaklar Ermənistanda yaşayan 575 min azərbaycanlıyı qanına qəltan etmiş, 565 min əhalini silah gücünə doğma torpaqlarından vəhşiliklə çıxarmışdılar”.

yerinə pişik qoyub tikdilər”;

– **V.Bellax**, “**İzvestiya**” qəzetinin **müxbiri**: “Ağdama dayanmadan meyitlər gətirilirdi. Tarixdə belə şeylər görünməmişdi. Meyitlərin gözləri çıxarılmış, qulaqları və başları kəsilmişdi. Bir neçə meyit zirehli maşınlarla qoşularaq sürüklənmişdi. İşgəncələrin həddi-hüdudu yox idi”;

Həsənovaya dəhşətli işgəncələr verib, kəlbətinlə onun 16 dişini çıxarıblar;

– Yaralı vəziyyətdə əsir götürülmüş Əbdüləzim Məcnun oğlu Məmmədov rezin dəyənəklə döyülüb, damarlarına benzin verilib, yaralarının qaysağı qoparılaraq ona əzab verib, üzərinə təlim keçmiş it buraxılıb;

– Nübar Kərim qızı Zeynalova Şuşanın işğalı zamanı oğlu Niyaz Balay oğlu Zeynalovun gözləri qarşısında ermənilər tərəfindən öz evində diri-diri yandırılıb.

İndiyədək Qarabağ problemi-nin həll olunmamasının başlıca səbəbi Minsk qrupunun təcavüzkarə təzyiq göstərməməsi, siyasi iradənin olmamasıdır. Lakin işğalçı dövlət bilməlidir ki, Azərbaycan heç vaxt ərazilərin işğalı ilə barışmayacaq. Görünür, Ermənistanda bunu soyuq başla dark eləyənlər də var. Məsələn, Erməni Milli Konqresinin lideri, sabiq prezident Levon Ter-Petrosyanın “Kenton” telekanalına müsahibəsində işğal olunmuş ərazilərin qaytarılmasının vacibliyi vurğulanmışdır: “Xoşluqla geri (**əraziləri-A.R.**) verməsək, günlərin birində bu əraziləri sanksiyalarla geri alacaq. Məgər biz BMT-ni, ATƏT-i, ABŞ-ı, Rusiyanı, Fransanı diz çökdürə bilərik? Bu əraziləri əldə saxlamaq qeyri-mümkündür, hətta Bakı alınsa belə, “Bir qarış da torpaq vermək olmaz” deyənlər bu millətə qəbir qazır. Biz belə vətənpərvərləri bir dəfə görmüşük. Əraziləri vermənilər, ancaq bütün ölkəni verdilər”.

Hələliklə, Ermənistanın əsas məqsədi status-kvonun saxlanmasıdır. Çalışırlar ki, vaxt uzansın, bəlkə, Azərbaycan ətraf rayonların qaytarılmasına, Dağlıq Qarabağın isə Ermənistanla birləşməsinə razılıq verdi. Bu da mümkün olan iş deyil. Azərbaycan gec-tez işğal olunmuş əzəli torpaqlarını müharibə yolu ilə də olsa, geri alacaq.

Akif RÜSTƏMOV,
Bakı Dövlət Universiteti
jurnalistika fakültəsinin
dosenti

Erməni faşizminin Azərbaycana qarşı törətdiyi müdhiş cinayətlər

təklif etmişdilər. Bu azmış kimi, Bolqarıstanda da əli on minlərlə insanın qanına batmış faşistə heykəl qoymaq istəyirdilər.

Terrorizm və faşizmin təbliği erməni xalqının və Ermənistan dövlətinin milli ideologiyasının mahiyyətini əks etdirir. Beynəlxalq münasibətlər sahəsində tanınmış israilli ekspert Arye Qut ingilisdilli “The İerusalem Post” qəzetində dərc edilmiş “Ermənistan terrorçuları tərifləməklə faşizmi dövlət siyasətinə çevirib” sərlövhəli məqaləsində yazır ki, doğrudanmı ermənilərin Njde kimi faşistlərdən başqa qəhrəmanı olmayıb? Ermənistanda faşizm ilə yanaşı, dövlət səviyyəsində terrorizmin qəhrəmanlaşdırılması siyasəti yürüdülmür.

Erməni faşizmi XX əsrin sonu – XXI əsrin əvvəllərində daha da aqressivləşdi. Keçən il 100, bu günlərdə isə 101 illiyini andığımız 1918-ci ilin müdhiş mart soyqırımı, 1992-ci ilin Xocalı soyqırımı, əsir götürülmüş soydaşlarımızın başına gətirilən müsibətlər bir daha göstərdi ki, türk qanına susayan ermənilər dünyaya, sanki, qan tökmək üçün gəliblər. Beynəlxalq təşkilatlar

martında Fransanın Desin-Şarpo şəhərində “Artsax” (Qarabağ) günləri keçiriblər. Hərtərəfli təbliğat aparən ermənilər Amerikanın Kaliforniya ştatının Olendeyl şəhərində küçələrdən birinin adına “Artsax” adı verilməsini nail olublar. Onlar Azərbaycana hədə-qorxu gəlməkdən də əl çəkmirlər. Politoloq Levon Sirinyan öz Facebook səhifəsində yazırdı: “Azərbaycan bizə hücum etməzdən qabaq biz Mingəçevir və Yevlaxa zərbələr endirib, Azərbaycanı sındırmalıyıq. Yoxsa sonumuz çatar”.

Türk qanına susamış qonşularımızın tükürpədicə hərəkətləri bizim üçün dərs olmalıdır. Erməni faşizminin iç üzünü açan bir neçə fakta müraciət edək. Əvvəlcə, keçən əsrin əvvəllərində erməni vəhşiliyi haqqında onların özlərinin etiraflarına diqqət edək:

– **S.Zavavryan**, erməni alimi: “1905-ci ildə azərbaycanlıların kütləvi məhv edilməsi zamanı Şuşada 12, Zəngəzurda 43, Cəbrayıldə 5, Cavanşirdə 15 kənd yandırılmışdır”;

– **A.Lalayan**: “Daşnaksütyun” partiyası könüllülərdən ibarət dəstə yığmışdır. Müharibə gedən türk ərazisinin əhalisinə, o cümlədən,

Keçən əsrin sonlarında “Böyük Ermənistan” ideyasını həyata keçirmək üçün ermənilərin başladığı Qarabağ müharibəsi Yanvar qırğını və Xocalı soyqırımı ilə müşayiət olundu. Nəticədə, 20 faiz torpaqlarımızı ermənilər havadarlarının köməyi ilə işğal etdilər. Bu müharibədə erməni faşizmi insanlığa sığmayan vəhşilikləri, xalqımıza qarşı Xocalı soyqırımı dünyanı dəhşətə saldı. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ermənilərin həyata keçirdikləri etnik təmizləmə və soyqırımı barədə demişdir: “Əfsuslar olsun ki, Azərbaycan xalqı da XX əsrin sonlarında soyqırımı faşizm ideologiyasının nəticəsi olan Qarabağ fəlakəti, işğalı ilə üzlaşmışdır. Bizə qarşı aparılan işğalçı siyasəti, xalqımıza qarşı törədilən Xocalı soyqırımı məhz erməni faşizminin təzahürüdür”.

Erməni faşizminin vəhşiliyi aşağıdakı nümunələrdə də öz əksini tapıb:

Serj Sarkisyan, Ermənistanın sabiq prezidenti: “Xocalı faciəsində azərbaycanlılar fikirləşdilər ki, biz mülki əhaliyə əl qaldırmayacağıq-biz bu streotipi dağıda bildik”;

– **Viktoriya İvleva**, rus jurnalisti: “Ermənilər hamilə qadının qarnını yararaq körpəni ordan götürüb